

„WOLNOŚĆ I POKÓJ”

Zapoznajcie się z dziejami ruchu Wolność i Pokój wykorzystując dostępne publikacje książkowe i internetowe. Informacje znajdziecie m.in. na <http://fundacjawip.wordpress.com/> oraz na <http://tezeusz.pl/cms/tz/index.php?id=1855>.

- ZADANIE 1. RELACJE

Poszukajcie informacji o działaniach wipowców w Waszej okolicy / regionie. Jeżeli taka była postarajcie się dotrzeć do uczestników i świadków. Zgromadźcie relacje poszukując m.in. informacji, na czym polegała odrębność koncepcji WiP w stosunku do głównego nurtu opozycji solidarnościowej. Relacje, ewentualnie pozyskane dokumenty czy fotografie wykorzystajcie przygotowując wystawę poświęconą ruchowi.

- ZADANIE 2. PLAKATOWANIE

Przygotujcie duże plakaty, które w skrótowej, symbolicznej formie ujmować będą albo idee ruchu Wolność i Pokój, albo któreś z wydarzeń z jego historii. Następnie zróbcie ekspozycję. Wystawę uzupełniajcie informacją o WiP, tak aby oglądający mogli uchwycić myśl autorów plakatów. (Ekspozycja plakatów może być elementem większej całości, jeżeli mogliście zrealizować zadanie 1).

- ZADANIE 3. DEBATA

Zorganizujcie publiczną debatę nt. idei WiP. (Zapoznajcie publiczność z deklaracjami ruchu zamieszczonymi poniżej). Jeżeli zdecydujecie się na debatę oxfordzką, to proponujemy aby strona tezy twierdziła, że "Deklaracje WiP to sensowny program polityczny tak samo kiedyś, jak i dziś".

DEKLARACJA ZAŁOŻYCIELSKA RUCHU "WOLNOŚĆ I POKÓJ"

Niżej podpisani, inspirowani w szczególności orędziami pokojowymi Papieża Jana Pawła II postanawiamy założyć w Krakowie Ruch "Wolność i Pokój".

1. Podstawowym celem działania Ruchu będzie propagowanie i pozyskiwanie jak największych rzesz Polaków dla prawdziwej, niczym niezafałszowanej idei pokoju.

"Słowo pokój - mówił Jan Paweł II w orędziu pokojowym z 1979 roku - stało się sloganem, który usypia bądź zwodzi". Jest ono współcześnie najczęściej wypowiedziane przez tych, którzy głosząc hasła pokoju, współpracy i rozbrojenia pragną w ten sposób pozbawić wolnych ludzi na całym świecie środków i woli obrony swoich swobód. Skala tego zjawiska sprawia, że dla coraz większych rzesz ludzkich - także w Polsce - intencje każdego wypowiadającego słowo pokój stają się moralnie podejrzane, a polityczne obce. Dlatego pragniemy przede wszystkim przywrócić moralną i polityczną wartość działalności na rzecz pokoju.

2. Warunkiem zaistnienia pokoju w życiu politycznym państw i narodów jest skuteczne zagwarantowanie wszystkim ludziom wolności osobistej. Nie ma pokoju nigdzie tam, gdzie zlikwidowano tradycyjne wartości polityczne, gdzie stworzono systemy państwowej represji, przymusu ideologicznego, gdzie pozbawiono jednostkę praw do samodzielności i inicjatywy. Nie ma więc pokoju w rządzonej przez komunistów Polsce. Pragniemy zrobić wszystko, co przyczynić się może do zwiększenia zakresu wolności człowieka w naszym kraju, a tym samym dać w Polsce szansę pokojowi.

3. Pragniemy współpracy ze wszystkimi ruchami, instytucjami i osobami w Polsce i za granicą, które swoją aktywność poświęcić chcą na rzecz pokoju urzeczywistnianego w warunkach wolności. Będziemy natomiast piętnować tak liczne w świecie dzisiejszym przejawy pogardy dla pokoju, zwłaszcza gdy uzasadniane są one ideologiami, które z przemocy uczyniły narzędzie swoich sukcesów. Szczególnie drastycznymi przykładami takiej ideologicznej przemocy są zjawiska międzynarodowego terroryzmu i planowo przeprowadzana eksterminacja narodu afgańskiego w imię ideologii komunistycznej. Elementarna solidarność ludzka wymaga, abyśmy zaprzestali milczenia wobec tych najbardziej niebezpiecznych zamachów na ideę światowego pokoju.

Zwracamy się do wszystkich identyfikujących się z naszymi poglądami o czynne poparcie naszych starań.

Kraków 1985.04.14

Darek Rupiński, Piotr Świder, Radosław Huget, Marek Kozielski, Cezary Michalski, Barbara Syc, Artur Waluś, Agata Michałek, Anna Klich, Bogdan Klich, Marek Bik, Ewa Bik, Janusz Trybus, Krzysztof Żydowicz, Krzysztof Walczyk, Jan M. Rokita, Wojciech Modelski, Grzegorz Surdy, Jan Rojek.

DEKLARACJA IDEOWA

Ruch "Wolność i Pokój" powstał jako wyraz przekonania, że cele stawiane sobie przez dotychczas istniejące instytucje i organizacje niezależne nie obejmują wielu zjawisk, wobec których nie powinni zostać obojętni ludzie dobrej woli.

Słuszna jest walka o prawa obywatelskie, wolność słowa, druku, zgromadzeń, swobodę zrzeszeń. Słuszne są prowadzone przez związki zawodowe działania, które mają na celu obronę pracowników przed wyzyskiem i niesprawiedliwością.

Godną szacunku jest postawa kościoła katolickiego, który jest rzecznikiem aspiracji narodowych i uniwersalnych wartości moralnych pełniąc te rolę z godnością instytucji o najwyższym autorytecie społecznym. Niezbywalną częścią walki o prawa ludzkie jest domaganie się wolności religijnej, inicjatyw społecznych i kulturalnych związanych z kościołem.

Ruch "Wolność i Pokój" uważa wszelkie dążenia do niezależności narodowej za uprawnione. Ucisk narodowy jest złem, którego wyeliminowanie prowadzi do zdobycia wolności przez narody i pokoju między nimi.

Ruch "Wolność i Pokój" traktuje walkę o prawa obywatelskie, wolność religijną i niepodległość narodową jako pierwszy fundament swego działania.

W chwili obecnej świat staje wobec kolejnego zagrożenia wojną, której skutki mogą być nieodwracalne dla ludzkiej cywilizacji. Wielu Polaków nie dostrzega tego zagrożenia, traktując je jako twór komunistycznej propagandy. Nie dostrzega się w Polsce wagi zagrożenia wojną jądrową, problemu militarystyki i militarystycznego wychowania. Dążenie do zmiany tej sytuacji stanowi drugi fundament działania ruchu "Wolność i Pokój".

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że zmiany polityczne, odczuwane powszechnie za niezbędne, są jednak niewystarczające. Nie gwarantują one bowiem, że miłość i prawda będą dominować w stosunkach międzyludzkich.

Ruch "Wolność i Pokój" chce popularyzować wiedzę ułatwiającą człowiekowi odnalezienie sensu życia i swego miejsca w świecie, wywodzącą się z osiągnięć etyki chrześcijańskiej, psychologii humanistycznej, filozofii Wschodu i innych kierunków myśli ludzkiej, traktujących człowieka podmiotowo.

To stanowi trzeci fundament, na którym chce oprzeć swoje działanie ruch "Wolność i Pokój".

ZAGADNIENIA

1. PRAWA CZŁOWIEKA

Wywalczenie podstawowych praw ludzkich, jak swoboda wyrażania swoich opinii, możliwość nieskrępowanego tworzenia związków zawodowych i innych zrzeszeń, pełna wolność religijna jest podstawą jakichkolwiek głębszych zmian społecznych. Nieustanne naruszanie i negowanie tych spraw stanowi cechę charakterystyczną porządku politycznego, w którym żyjemy. Specjalne miejsce zajmują w tym względzie prawa więźniów.

Celem, na którym chce skupić swoje wysiłki ruch "Wolność i Pokój" jest uzyskanie przez więźniów sumienia w Polsce i na świecie odpowiedniego statusu. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec więźniów przemocy fizycznej i presji psychicznej. Ruch "Wolność i Pokój" będzie walczył o prawa więźniów, rozpowszechniał informacje o ich łamaniu, organizował akcje pomocy na ich rzecz.

Jesteśmy przeciwko karze śmierci stanowiącej hańbę współczesnych systemów prawa.

W tych sprawach pragniemy współpracować z organizacjami i instytucjami stawiającymi sobie podobne cele - jak np. "Amnesty International".

2. WYZWOLENIE NARODOWE

Ruch "Wolność i Pokój" popierać będzie walkę narodów zniewolonych przez przemoc o charakterze obcym narodowo bądź ideologicznie. Nie do pomyślenia jest we współczesnym świecie sytuacja, kiedy wola uzyskania niepodległości przez narody nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistości politycznej.

Godne poparcia są dążenia grup etnicznych i mniejszości narodowych do uzyskania autonomii i większego wpływu na swoje losy.

Ruch "Wolność i Pokój" będzie organizował akcje solidarnościowe z tymi narodami i mniejszościami, które upominają się o swoje prawa.

Będziemy popierać mniejszości narodowe w Polsce w ich dążeniu do uzyskania autentycznej instytucji kultury i stowarzyszeń.

Jednocześnie przy każdej okazji działać będziemy na rzecz Polaków w innych krajach, gdzie stanowią oni mniejszość.

3. ZAGROŻENIE WOJNĄ, MIĘDZYNARODOWY RUCH NA RZECZ POKOJU

Wobec faktu, że największym zagrożeniem dla współczesnego świata jest atomowa zagłada, działać będziemy na rzecz uświadomienia polskiemu społeczeństwu ogromu tego zagrożenia. Konieczna jest zmiana militarystycznego wychowania młodzieży, podtrzymywanego przez dom jak i szkołę.

Ruch "Wolność i Pokój" uważa za podstawowy środek walki ze złem, walkę bez przemocy. Stanowi ona najtrudniejszą ale najszlachetniejszą drogę do wywalczenia przez społeczeństwo swoich praw. Konieczne jest wypracowanie metod walki bez przemocy, które byłyby skuteczne w warunkach komunistycznego totalitaryzmu.

Uznajemy, że w sytuacjach wyjątkowych, np. zagrożenia życia, zwłaszcza kiedy dochodzi do masowej eksterminacji /jak narodu żydowskiego podczas II wojny światowej czy kambodżańskiego podczas rządów Pol Pota/ człowiek ma moralne prawo odwołać się do przemocy. Czas, aby - wobec nieskuteczności działań podejmowanych przez rządy - same społeczeństwa Wschodu i Zachodu, mające stanąć naprzeciwko siebie w ewentualnej wojnie, rozpoczęły działania prowadzące do dialogu i wzajemnego poznania. Szczególnie dla nas ważne jest zbliżenie z Niemcami, z narodem, od którego dzieli nas przepaść najnowszej historii, a z którym łączy wspólna sytuacja zagrożenia.

Ruch "Wolność i Pokój" uważa za niezbędne zdemilitaryzowanie i utworzenie strefy bezzatomowej w Środkowej Europie, której istnienie zmniejszyłoby groźbę, pod warunkiem zdemokratyzowania krajów Wschodu.

W obecnej sytuacji sankcjonowany prawem nakaz służby wojskowej stanowi, wobec rozbieżności celów państwa i narodu, akt łamania ludzkich sumień.

Obowiązujący tekst przysięgi wojskowej w Ludowym Wojsku Polskim, który nakazuje wierność rządowi, a także sojusznowi z tzw. "bratnimi armiami" często nie jest zgodny z sumieniem żołnierzy.

Ruch "Wolność i Pokój" zamierza działać na rzecz zmiany roty przysięgi wojskowej, aby ci, którzy pragną być w zgodzie z własnym sumieniem - jak Marek Adamkiewicz - nie trafiali do więzień.

Niejednokrotnie względy moralne, polityczne czy religijne nie pozwalają zgodzić się człowiekowi na odbycie służby wojskowej. Ruch "Wolność i Pokój" zmierza do uzyskania przez każdego poborowego w Polsce prawa zamiany służby wojskowej na niezagrażającą życiu innej służbę cywilną, tak jak to ma miejsce w wielu innych krajach.

Z najwyższym szacunkiem i uznaniem traktujemy wysiłki wielu organizacji i instytucji oraz grup ludzi na rzecz zaprowadzenia na całym świecie pokoju. Ruch "Wolność i Pokój" chce aby jego działalność stała się trwałą częścią tych wysiłków. Dlatego tak cenne są przekazane nam wyrazy poparcia i solidarności przez organizacje pokojowe w Europie Zachodniej takie jak: Commite pour le Desarmement Nucleaire en Europe /CODENE/, Interkerkelijk Vredesberaad /IKV/, European Nuclear Disarmament /END/.

Chcemy współdziałać z międzynarodowym ruchem na rzecz pokoju. We współdziałaniu tym jest dla nas szczególnie ważne docenienie tej podstawowej prawdy, że nie przeciwstawimy się skutecznie wojnie, jeśli nie zwalczymy systemów politycznych opartych na wewnętrznej przemocy państwa wobec obywateli.

Dla nas - mieszkających w warunkach jednego z takich systemów - jest to pierwsza i najważniejsza droga prowadząca do powszechnego pokoju. Chcemy iść tą drogą ze wszystkimi niezależnymi ruchami pokojowymi w Europie i świecie.

4. OCHRONA ŚRODOWISKA

Wobec rosnącej groźby zniszczenia biosfery, powietrza, wody i ziemi, wolność powinna być również możliwością wyboru życia w niezdewastowanym środowisku naturalnym. W chwili obecnej bogactwa przyrody są marnowane, a krótkowzroczna polityka władz przynosi naturalnemu środowisku

nieodwracalne zniszczenia. Głównym źródłem jest w tym przypadku przemysł, często szukający oszczędności w braku urządzeń chroniących przed zanieczyszczeniami. Nieprzemysłana gospodarka prowadzi do wyjaławiania gruntów, zanikania lasów i wód. Ruch "Wolność i Pokój" będzie walczył o pełne informowanie społeczeństwa na temat niszczenia naturalnego środowiska.

Polsce nie grozi dynamiczny rozwój energetyki atomowej, jednak próby jej przeniesienia na polski grunt wzbudzają - po doświadczeniach innych krajów - nieufność.

Ruch "Wolność i Pokój" będzie współpracował ze wszystkimi ludźmi działającymi, którzy sprzeciwiają się zagrożeniu środowiska i próbom nuklearnym na całym świecie.

5. GŁÓD NA ŚWIECIE, POMOC CHARYTATYWNA

Ruch "Wolność i Pokój" traktuje głód we współczesnym świecie jako hańbę współczesnej cywilizacji. Demilitaryzacja Europy Wschodniej służyć ma nie tylko poprawie losu narodu polskiego i sąsiednich, ale także zaoszczędzić środki na pomoc dla krajów dotkniętych nędzą i masową śmiercią głodową.

Chociaż pomoc charytatywna nie zastąpi nigdzie strukturalnych przemian, zapewniających człowiekowi życie, ale nic - z drugiej strony - nie jest w stanie zastąpić ochotniczej pomocy na rzecz potrzebujących.

Dotyczy to również ludzi dotkniętych niedostatkiem, chorobami, samotnością w Polsce.

Ruch "Wolność i Pokój" deklaruje pomoc i współdziałanie ze wszystkimi organizacjami, które stawiają sobie za cel pomoc potrzebującym.

6. ROZWÓJ CZŁOWIEKA

Człowiek współczesny staje wobec pytań podstawowych: jaki jest sens życia ludzkiego, jak kształtować swoje relacje z najbliższymi i z ludźmi w ogóle, jak dawać sobie radę z problemami osobistymi ludzkiej osobowości.

Ruch "Wolność i Pokój" chce inicjować i wspomagać działalność odczytową, wydawniczą i inną, mającą na celu pomoc ludziom poszukującym swojej drogi życia.

7. TOLERANCJA

Podstawom pozwalającym działać w ramach ruchu ludziom o różnych światopoglądach jest tolerancja i wzajemne zrozumienie dla różnych dróg wiodących do rozwiązania istotnych problemów współczesnego świata.

Łączyć nas natomiast będzie niezgoda na zło, ucisk, nietolerancję, obojętność wobec cierpienia.

17 listopada 1985 r.

Machowa k. Tarnowa.

Ruch "Wolność i Pokój" Gdańsk, Kraków, Warszawa, Wrocław.